

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra sociologie

Posudek vedoucího bakalářské práce

Jméno autora	Šárka Klazarová
Název práce	Československo v rodinné paměti. Orientační body.
Studijní obor	Sociologie obecná a empirická
Vedoucí práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)	doc. Mgr. Ján Bunčák, CSc.
Oponent práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)	Mgr. Petra Tlčimuková, Ph.D.
Rok obhajoby	2020

Hodnocení cíle/ů práce

(charakteristika cíle, způsob jeho stanovení, užitečnost cíle, slovně)

„Cílem mé bakalářské práce je zjistit, kam až sahá rodinná paměť jednotlivých respondentů, jak respondenti hodnotí již zmíněné historické milníky ze svého pohledu, nebo z pohledu jejich rodinných předků a jak se jejich pohledy na historické situace vzájemně liší, popřípadě jakým způsobem se shodují. Dále zjišťuji, jaký postoj měli jednotliví narátoři k socialistickému režimu. Tedy současně i prozkoumat, jestli je pohled na některé historické události ovlivněný kladným, nebo naopak záporným vztahem mých respondentů k minulému režimu. V mé bakalářské práci také chci poznat, jakým způsobem probíhala oslava několika svátku. Zaměřuji se zde především na rodinné tradice, zvyky a rituály (...) Chtěla bych tedy na základě mého výzkumu zjistit, jak se liší pohled na jednotlivé historické události u každého z mých respondentů a jejich předků s ohledem na jejich rodinné zázemí, povolání, náboženské vyznání a postoj k minulému režimu. Jestli dokážou shrnout do jednoho rozhovoru podstatné informace týkající se života jejich a jejich předků v Československé republice za doby její existence“ (1).

Hodnocení obsahové stránky práce

<i>Užití zásadní odborné literatury a zdrojů</i>	~~ano~~	<i>s výhradami</i>	~~ne~~
<i>Přiměřená odborná terminologie práce</i>	~~ano~~	<i>s výhradami</i>	~~ne~~
<i>Vhodně zvolená metodologie</i>	<i>ano</i>	~~s výhradami~~	~~ne~~
<i>Práce s výzkumnými otázkami</i>	~~ano~~	<i>s výhradami</i>	~~ne~~
<i>Adekvátní průběh analýzy dat</i>	~~ano~~	~~s výhradami~~	~~ne~~
<i>Splnění deklarovaného cíle/cílů práce</i>	~~ano~~	<i>s výhradami</i>	~~ne~~

Hodnocení formálních kritérií práce

<i>Stylistická úroveň práce</i>	~~dobrá~~	~~s výhradami~~	~~špatná~~
<i>Pravopis a gramatika</i>	~~dobré~~	~~s výhradami~~	~~špatné~~

<i>Vhodná grafická úprava stránkování a textu</i>	<i>dobrá</i>	<i>s výhradami</i>	<i>špatná</i>
<i>Zpracování tabulek, obrázků, příloh</i>	<i>dobré</i>	<i>s výhradami</i>	<i>špatné</i>

Zásadní připomínky k obsahové úrovni práce

V kapitole 1 se autorka opírá v podstatě o dva autory (Možný a Matoušek), jejichž texty interpretuje problematicky, dostává se tak ke zkratkovitým tvrzením a závěrům (př. „Existuje několik příkladů z historie napříč starověkem k současnosti, kdy byla výchova dítěte svěřena státní organizaci, nebo jiné osobě než rodičům. Tyto pokusy, ale nedosahovaly ve většině případů pozitivní výsledky, takže se neuchytily. Výchova dítěte je tedy nejstabilnější, pokud ji zajišťují rodiče nebo prarodiče [Matoušek 1997: 8-9]. Matoušek (1997) uvádí že, Rousseau vypracoval vlastní spis o tom, jak by se mělo dítě vychovávat (Emil, čili o výchově), zabýval se zde teorií takzvaného "urozeného divocha", tím bylo dítě, které ještě nebylo pod "špatným" působením rodičů. Rousseau ve svém spisu říká, že by se styl výchovy měl navrátit k "před civilizacímu" stadiu [Matoušek 1997: 10]“, s. 6).

Jednotlivé kapitoly nejsou obsahově provázané, jejich souvislost a myšlenkový postup autorky si čtenář musí domýšlet. Místy nelze vůbec sledovat, co chce autorka svým textem vyjádřit (př. „Od počátku své existence procházel koncept kolektivní paměti proměnou, to zapříčinilo došlo k položení základů společenských věd. Kolektivní paměť zastává důležitou roli ve společenských vědách uvnitř interdisciplinarity, kde se snaží umístit [Le Goff 2007],“ s. 15). Ve druhé kapitole míní autorka podat přehled badatelů zabývajících se výzkumem kolektivní paměti, nicméně lze usuzovat, že čerpá výlučně ze sekundární literatury. Tento pokus o přehled nepovažují za šťastný. Mnohem účelovější by bylo sepsat kompaktnější kapitolu o pojetí kolektivní paměti v sociologii s využitím děl, kterými se autorka chce opravdu nechat inspirovat ve své práci. Do této kapitoly by měla být plynule zakomponovaná také podkapitoly Rodinná paměť – přehledová studie od Ireny Sobotkové, Různé druhy výzkumů rodinné paměti, Funkce rodinné paměti a další, které stojí z neznámého důvodu samostatně a jejich posloupnost má nejasný klíč.

Ačkoliv tak autorka nezmiňuje explicitně, dle popisu záměru a prostoru, který věnovala popisu přístupu Sobotkové, zdá se, že na sebe autorka vzala nelehký úkol, a to využít modelu Sobotkové (s. 27) pro svůj vlastní empirický výzkum. Již v Úvodu je patrné, že cíle autorky jsou vzhledem k možnostem BP příliš široce formulované. To se projevuje také ve formulaci konkrétních výzkumných otázek, které představuje na straně 29. Považuji za nešťastné, že nebyl záběr výzkumných otázek zúžen, jelikož teprve tehdy by mohl přinést opravdu přesvědčivá a svou hloubkou snad zajímavá zjištění. V oblasti metodologie (autorka volí kvalitativní metodu pomocí polostrukturovaných rozhovorů, které nazývá řízenými) postrádám jakýkoliv odkaz na relevantní literaturu. Do svého výzkumného vzorku zahrnuje také členy vlastní rodiny, což nikterak neproblematizuje z hlediska povahy výzkumných dat ani anonymizace, a také není známo, jakým způsobem k výběru vzorku došlo (vysvětlení ze strany 30 navíc nepovažuji za vědecky relevantní – ženy jsou více emocionální, tudíž tíhnou k vyprávění). Jestliže chtěla autorka zkoumat mezigenerační přenos vzpomínek a rituálů, bylo by bývalo přímo nutné přesněji specifikovat sledovaný fenomén. Oproti tomu se autorka snaží pokrýt prakticky stoleté období českých/československých dějin.

V kapitole 3, kterou nazývá Praktická část, se pak autorka věnuje popisu výzkumných zjištění. Každou dílčí kapitolu věnující se jednotlivým historickým obdobím pak autorka dělí na

informace z rodiny a mimo rodinu. Není zde ani pokus o nějaké metodologicky podložené cílené hledání společných jevů či naopak odchylek od „velkých narativů“. Každá z kapitol je uvedena krátkým vstupem užívající, ačkoliv bez citací, „velkých narativů“, vyprávěných ovšem tedy autorkou samotnou. Tento velký narativ ovšem v podkapitolách s výzkumnými daty nikterak nekonfrontuje.

Kapitola 4 má přinášet interpretaci dat, přitom vhodnější by bylo propojení s předchozí kapitolou a sepsání méně roztříštěného textu představující výzkumná zjištění. Zároveň se zde projevují důsledky neznámým způsobem vybraného vzorku a nikterak nevyjasněný způsob analýzy dat (př. Shrnutí typu: „Tradice se ukázaly jako skutečně důležité a v rodinách velmi zakořeněné. Jednotlivé rodiny mají samozřejmě tendence přenášet jejich zvyky na další generace. Sice tento Transgenerační (sic!) přenos tradic není podmínkou, nicméně ve většině případů k němu dochází,“ s. 76). Výše zmiňovaný model Sobotkové také není nikterak reflektován.

Jakkoliv jsem přesvědčena, že výzkum byl pro autorku zajímavou zkušeností, při které nabyla z hlediska rodinné historie mnoha zajímavých poznatků, z hlediska sociologického nespátřuji v daném výzkumu příliš přínosu.

Zásadní připomínky k formální úrovni práce

Práce splňuje základní formální požadavky na BP. Text je na první pohled přehledně strukturován, disponuje všemi náležitostmi včetně poznámkového aparátu (který je ovšem místy nejednotný, viz s. 6). Místy také zcela chybí odkaz na uváděnou literaturu (např. „Chevalier de Jaucourt v knize Velká francouzská encyklopedie popisuje“, s. 6). Gramatická úroveň textu a větné konstrukce nejsou na dobré úrovni (již v Úvodu se nachází řada chyb, které se objevují po celé délce textu). Citace z rozhovorů jsou často bez komentáře, zkrátka řazené jako navazující věta textu, na který ale plynule nenavazují a osvětlení vyžadují. Stylisticky je práce slabší, nachází se v ní řada neobratných formulací a často se stává, že celý odstavec tvoří jediná věta. Struktura textu je vyvážená ve smyslu rozvržení kapitol (nicméně při bližším čtení zjistíme, že se jednotlivé kapitoly v teoretické části tematicky prolínají a jejich dělení působí místy zmateně, problematické je také číslování kapitol, viz s. 15, ve výzkumné části pak ruší roztříštěnost krátkých kapitol zachycující příliš dlouhé časové období) a délkou přesahuje nároky kladené na BP.

Otázky k obhajobě práce

1. Ve Vašem výzkumu se chcete zabývat také kolektivní náboženskou pamětí. Jací autoři, výzkumy, díla se touto tematikou v českém prostředí zabývají?
2. V čem spočívá problém se zapojením členů rodiny do vlastního výzkumu ve vztahu k etice výzkumu a povaze dat?
3. Jakým způsobem by bylo možné za pomoci metody zúčastněného pozorování provádět výzkum mezigeneračního přenosu tradice oslav založení Československa roku 2018 (výzkum právě tohoto fenoménu bych považovala ve vztahu k Vašemu výzkumu za velmi relevantní)?

Stručné slovní hodnocení (dle uvážení posuzovatele)¹

¹ Např. náročnost tématu, specifika řešení, samostatnost nebo invence studenta, co jsou hlavní klady, nedostatky práce, případně jaký je přínos, nebo využitelnost práce, navrhovaná doporučení k možnému užítkování práce; zejména však návrh řešení pro případ nedoporučujícího posudku: a) upřesnit, doplnit nebo rozvést stanovenou pasáž, b) opravit, přepracovat stanovenou pasáž, c) přepracovat celou práci na zadané téma, d) vypracovat novou práci na nové téma.

Výsledné hodnocení práce

Doporučuji k obhajobě s navrženým hodnocením F

Navržené hodnocení

F

11. 8. 2020, Hradec Králové

datum a místo

podpis autora posudku
